

sygn. akt XVII AmC 1513/10

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 listopada 2011 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział XVII Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodnicząca: SSO Wanda Czajkowska

Protokolant: asystent sędziego Arkadiusz Radecki

po rozpoznaniu w dniu 3 listopada 2011 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) w W.

przeciwko U. D. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą (...) w T.

o uznanie za niedozwolone postanowienia wzorca umowy

1. uznaje za niedozwolone i zakazuje wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia wzorca umownego o nazwie „Warunki uczestnictwa w imprezie turystycznej” o treści „Organizator zastrzega sobie również prawo odwołania imprezy nie później niż na 5 dni przed terminem jej rozpoczęcia w przypadku braku wymaganej liczby uczestników. Zobowiązany jest jednak niezwłocznie powiadomić o tym uczestnika”;
2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego;
3. nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - kasy Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem opłaty od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony;
4. zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanej.

SSO Wanda Czajkowska

sygn. akt XVII AmC 1513/10

UZASADNIENIE

Powód (...) w W. w pozwie wniesionym przeciwko pozwanej U. D., prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą „(...)” w T., wniosło o uznanie za niedozwolone postanowienia umownego o treści „Organizator zastrzega sobie również prawo odwołania imprezy nie później niż na 5 dni przed terminem jej rozpoczęcia w przypadku braku wymaganej liczby uczestników. Zobowiązany jest jednak niezwłocznie powiadomić o tym uczestnika” zawartego we wzorcu umownym o nazwie “Warunki uczestnictwa w imprezie turystycznej”.

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, że kwestionowane postanowienie jest sprzeczne z przepisami ustawy o usługach turystycznych oraz wprowadza konsumenta w błąd co do przysługujących mu uprawnień, przez co jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów.

Pozwana w odpowiedzi na pozew zobowiązała się do natychmiastowego zaprzestania stosowania w obrocie z konsumentami zakwestionowanego postanowienia wzorca umownego i wniosła o nieobciążanie kosztami zastępstwa procesowego. Pozwana w piśmie procesowym z dnia 6 lipca 2011 r. wniosła o nieobciążanie w całości kosztami procesu, bowiem nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku dla koniecznego utrzymania siebie i swojej rodziny.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny .

Pozwana prowadzi działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług turystycznych (wydruk z Centralnej Ewidencji Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych - k. 11). Na dzień wniesienia pozwu pozwana w swojej działalności posługiwała się wzorcem umownym o nazwie "Warunki uczestnictwa w imprezie turystycznej" (odpis wzorca umownego – k. 9-10), którego część zatytułowana „Odwołanie imprezy” zawierała postanowienie o treści "Organizator zastrzega sobie również prawo odwołania imprezy nie później niż na 5 dni przed terminem jej rozpoczęcia w przypadku braku wymaganej liczby uczestników. Zobowiązany jest jednak niezwłocznie powiadomić o tym uczestnika".

Stosowany przez pozwaną wzorec umowy o nazwie „Umowa – zgłoszenie” zawiera treść oświadczenia składanego przez konsumenta, zgodnie z którym akceptuje on „Warunki uczestnictwa” stanowiące integralną część umowy.

Od dnia doręczenia pozwu tj. 16 czerwca 2010 r. (k. 13) stosowany przez pozwaną wzorec umowy o nazwie „Warunki uczestnictwa” nie zawiera już zakwestionowanej klauzuli umownej.

Sąd Okręgowy zważył , co następuje .

Powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 385¹ § 1 kc postanowienia umowy zawartej z konsumentem nie uzgodnione z nim indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i w konsekwencji rażąco naruszają jego interesy. Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Uznanie zatem konkretnego postanowienia umownego za niedozwolone i wyeliminowanie go z praktyki stosowania z konsumentami wymaga stwierdzenia, że spełnia ono łącznie następujące przesłanki:

1. nie zostało uzgodnione indywidualnie z konsumentem, czyli zostało narzucone konsumentowi,
2. nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron,
3. ukształtowane w ten sposób prawa i obowiązki pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami,
4. ukształtowane w ten sposób prawa i obowiązki rażąco naruszają interesy konsumenta.

Pozwana posługiwała się w umowach z konsumentami wzorcem umownym o nazwie "Warunki uczestnictwa w imprezie turystycznej". Treść tego wzorca umownego uzasadnia wniosek, że nie stanowi on przedmiotu indywidualnych uzgodnień z konsumentem. Jest on sformułowany w sposób kategoriyczny oraz stanowi integralną część umowy zawieranej z konsumentem.

Zakwestionowane postanowienie nie jest postanowieniem określającym główne świadczenia stron, albowiem dotyczy jedynie warunków odpowiedzialności organizatora imprezy turystycznej za jej odwołanie z powodu braku minimalnej liczby uczestników.

Sąd Okręgowy uznał, że zakwestionowane w pozwie stoi w sprzeczności z dobrymi obyczajami oraz rażąco narusza interesy konsumentów, a w konsekwencji jest niedozwolonym postanowieniem umownym.

Zakwestionowana klauzula umowna wyłącza odpowiedzialność organizatora turystyki w ten sposób, że w każdym przypadku niezgłoszenia się minimalnej liczby uczestników, jest on zwolniony z odpowiedzialności za niewykonanie umowy o usługi turystyczne. Wprawdzie, zgodnie z art. 14 ust. 7 pkt 1 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. z 2004 r., nr 223, poz. 2268 ze zm.) taka klauzula jest w umowach turystycznych dozwolona, ale w takim przypadku wymagane jest ze strony organizatora uprzednie określenie w umowie minimalnej liczby uczestników oraz zastrzeżenie terminu, w którym organizator obowiązany byłby do powiadomienia klienta na piśmie o odwołaniu imprezy. Jedynie drugi ze wskazanych warunków występuje we wzorcu umownym stosowanym przez pozwaną. Brak natomiast określenia minimalnej liczby uczestników kształtuje stosunki pozwanej z konsumentami w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami. W takich okolicznościach konsument w każdym przypadku narażony jest na ryzyko odwołania imprezy turystycznej, bowiem wyłącznie od pozwanej zależy każdorazowe i dowolne ustalenie minimalnej liczby uczestników imprezy turystycznej. Zakwestionowany wzorzec umowny w tym zakresie nie zabezpiecza właściwie interesów konsumenta jako słabszej strony stosunku zobowiązaniowego.

W świetle kwestionowanego postanowienia, pozwana może dowolnie kalkulować minimalną liczbę uczestników imprezy turystycznej konieczną, by uzyskać pożądaną zysk z jej organizacji. Potencjalnie pozwana może oferować również imprezy turystyczne, które z uwagi na zakładany wysoki próg liczby uczestników, nie mają dużych szans na dojdzie do skutku. Tymczasem, konsument decydując się na udział w imprezie turystycznej nie będzie tego świadomy. Nie ulega przy tym wątpliwości, że dla wielu konsumentów udział w imprezie turystycznej to rzadka okazja w ciągu, przed którą czynią oni specjalne przygotowania, jak np. nabycie stosownej odzieży, zaplanowanie urlopu w pracy, dokonanie innych ustaleń na czas nieobecności w domu. Tymczasem, pozwana w każdej sytuacji odwołania imprezy turystycznej będzie w stanie uwolnić się od odpowiedzialności zasłaniając się brakiem minimalnej liczby zgłoszeń uczestników. Taki stan niepewności w stosunkach przedsiębiorcy z konsumentem jest nie do zaakceptowania i rażąco narusza jego interesy.

Nadto, zakwestionowana klauzula umowna mieści się w zakresie postanowienia art. 385³ pkt 9 kc, zgodnie z którym w razie wątpliwości za niedozwolone uważa się postanowienia umowne przyznające kontrahentowi konsumenta uprawnienia do dokonywania wiążącej interpretacji umowy. W rozpatrywanej sprawie chodzi o uprawnienie pozwanej do każdorazowego decydowania o tym, czy zgłoszona liczba uczestników imprezy turystycznej przekracza minimalny próg. W świetle ugruntowanego orzecznictwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z 3 lutego 2006 r., sygn. akt I CK 297/2005) naruszenie jednego z postanowień art. 385³ kc przesądza o jednoczesnym naruszeniu art. 385¹ § 1 kc, który definiuje pojęcie postanowienia niedozwolonego.

Pozwana przyznała, że zaniechała stosowania zakwestionowanego w pozwie postanowienia umownego z dniem otrzymania pozwu (pismo procesowe z 29 marca 2011 r.), a wobec tego stosownie do art. 479³⁹ kpc powód był uprawniony do wystąpienia z żądaniem pozwu, ponieważ nie minął 6-miesięczny termin od zaniechania stosowania niedozwolonego postanowienia umownego

Wymienione przyczyny wskazują zdaniem Sądu, na ukształtowanie obowiązków konsumenta w spornym postanowieniu w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, który narusza rażąco interesy tego konsumenta (art. 385¹ § 1 kc). Wobec tego, Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone i zakazał wykorzystywania w obrocie z konsumentami zakwestionowanej w pozwie klauzuli umownej na podstawie art. 479⁴² § 1 kpc.

O kosztach postępowania postanowiono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. obciążając nimi w całości pozwaną stosownie do wyniku sporu na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Na podstawie art. 98 § 3 w zw. z art. 99 k.p.c. do kosztów tych zaliczono koszty zastępstwa procesowego w wysokości 360 zł określonej w § 14 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (dz. u. z 2002

r., nr 163, poz. 1349 z późn. zm.) i koszty publikacji prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym zarządzonej na podstawie art. 479⁴⁴ § 1 k.p.c.

Opłatą sądową w wysokości 600 zł, od wniesienia której powód był zwolniony, Sąd obciążył pozwaną na podstawie art. 26 ust 1 pkt 6 oraz art. 113 ust. 1 w zw. z art. 96 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (dz. u. z 2005 r., nr 167, poz. 1398 z późn. zm.).

SSO Wanda Czajkowska